

DOHA 2012

YK: ilmastoneuvottelut UNFCCC - Riosta Dohaan 1992 – 2012 yli 20 vuotta

- ehditäänkö hiillitä muutosta ?

Jaakko Ojala, ympäristöneuvos
(eläkkeellä)

12.2.2013

Ilmastoneuvottelujen keskeisiä jännitteitä

- teollisuusmaat v.s. kehitysmaat
 - muutokset 20 vuoden aikana
- oikeudenmukaisuus historialliset päästöt (kumulatiiviset) v.s. edellytykset/kyky vastatoimiin
- globaali oikeus päästöihin – päästö/capita
 - valtioiden suvereniteetti – kv. oikeus
- tieto tavoitteiden vaatimustasosta kiristyy koko ajan – IPCC:n tieto

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Riosta – Dohaan 1992 – 2012 yli 20 vuotta - ehditäänkö hillitä muutosta ?

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Osapuolikokoukset COP

COP – 1 → COP – 18

Berliini, Geneve, Kioto, Buenos
Aires, Bonn, Haag, Bonn,
Marrakesh, New Delhi, Milano,
Buenos Aires, Montreal, Nairobi,
Bali, Poznan, Kööpenhamina,
Cancun, Durban, Doha

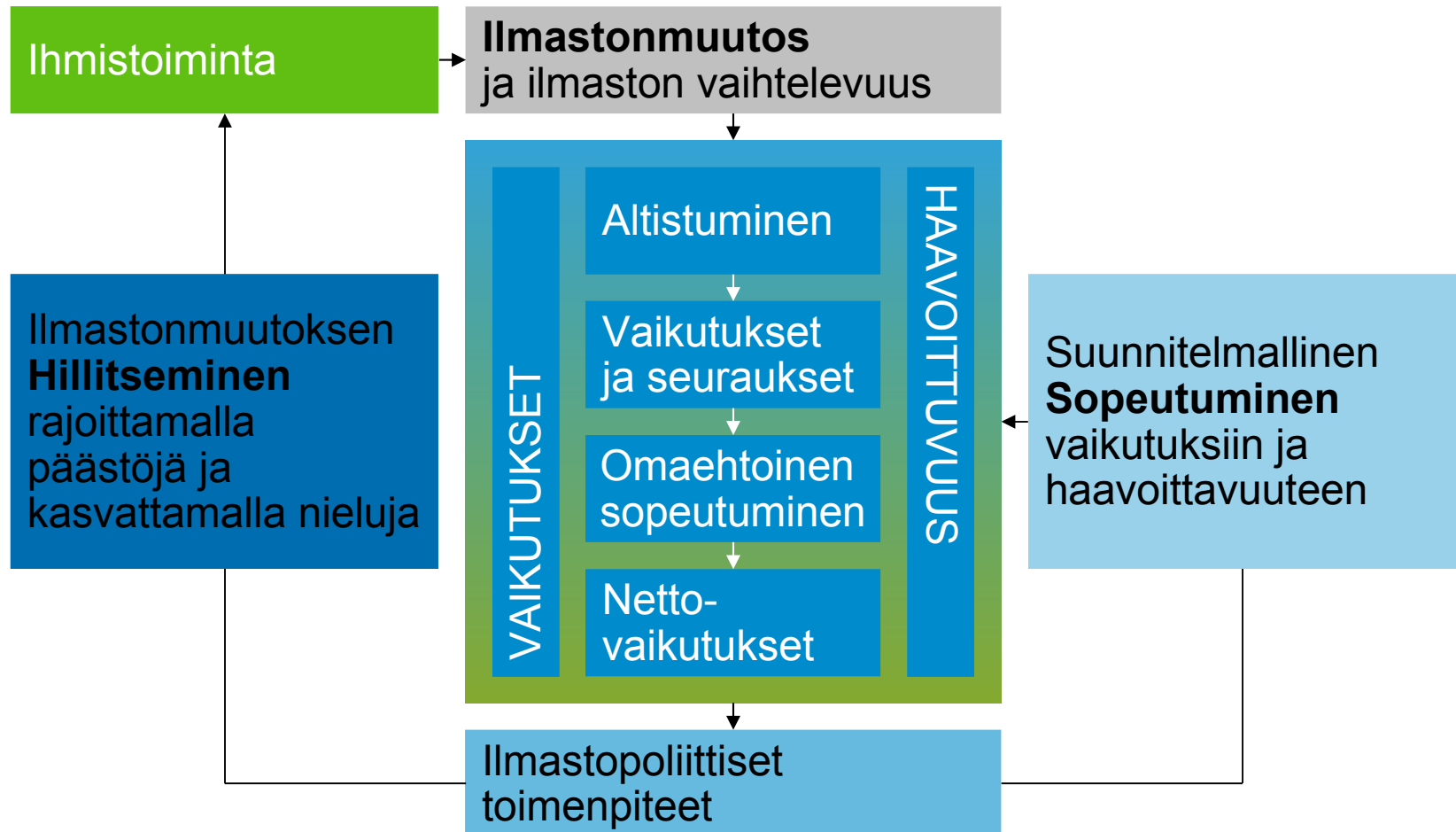
YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Lähtötilanne

● ● ● ● Globaali ongelma vaatii globaalin ratkaisun

- Ilmastonmuutos vaikuttaa kaikkiin maihin
- Ilmastonmuutoksen aiheuttaa ihmiskunnan toiminnan kokonaisvaikutus
- Vastuu ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutukset jakaantuvat epätasaisesti
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen vaatii maailmanlaajuisia ponnistuksia
 - Tarvitaan syviä muutoksia –yksittäisten maiden tai maaryhmien panos ei riitä
 - Vapaamatkustajuutta pelätään
 - Vaikuttavuus syntyy toimien summasta, toteutus-kelpoisuus – vrt. alueelliset ympäristönsuojelutoimet

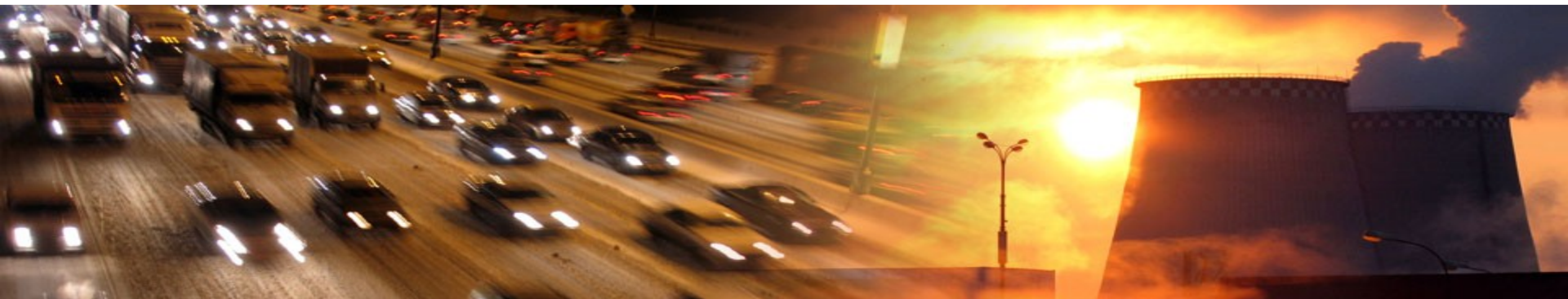
- Ilmastomuutosta on hillittävä ja siihen on
- sopeuduttava

-
-
- # Toimimattomuus on kalliimpaa kuin toiminta

- Ilmastopolitiikan kustannukset = hillitseminen + sopeutuminen + ilmastonmuutoksen vaikutukset
- Toimimattomuuden kustannukset
 - 5-20 % maailman BKT:stä
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat moninaisia ja ne jakautuvat epätasaisesti
- Ilmastonmuutoksen hillitsemisen kustannukset
 - Varhainen toiminta alentaa kustannuksia
 - Investoinnit vähähiiliseen talouteen

-
-
- **Ilmastonmuutoksen hillitseminen tuottaa myös muita hyötyjä**
 - Energiatehokkuuden parantaminen tuottaa säästöjä
 - Uusiutuvien energialähteiden käyttö ja parempi energiaterhoisuus vahvistaa energian huoltovarmuutta
 - Parempi ilmanlaatu tuottaa terveyshyötyjä
 - Ilmastonmuutoksen sopeutumiskustannukset ja vahingot vähentyvät
 - Ilmastoystävällisten tuotteiden kysyntä luo työpaikkoja

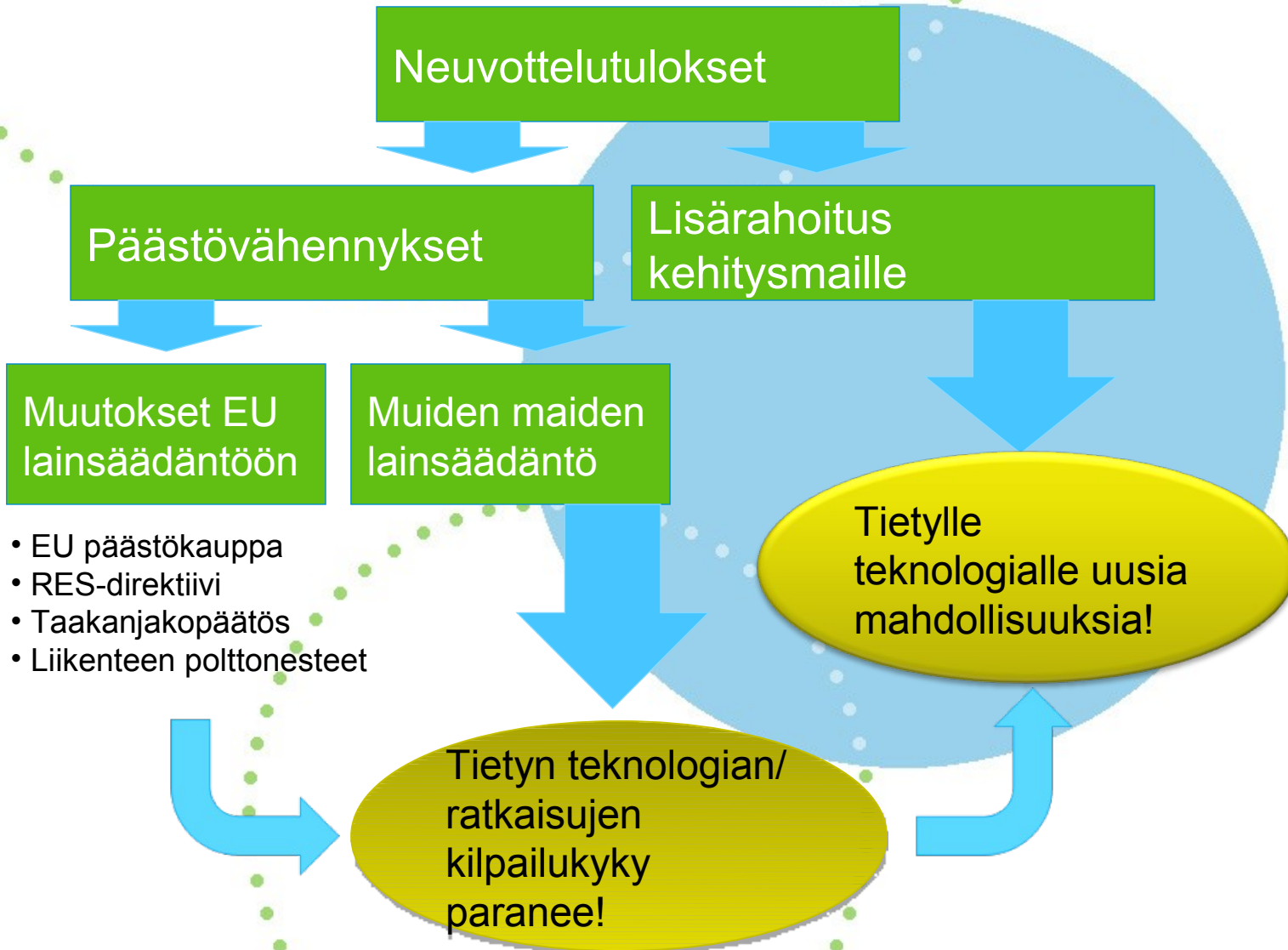

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Ilmastonmuutosta
koskeva YK:n
puitesopimus (UN
Framework Convention on
Climate Change,
UNFCCC)

Mitä tämä voi vaikuttaa käytännössä ?

● ● ● Perusteet

- Tavoite: vakauttaa ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuudet sellaiselle tasolle, että estetään ihmisen toiminnan vaaralliset vaikutukset ilmastojärjestelmään.
- Kaikilla osapuolilla velvoite laatia ja toteuttaa ilmastonmuutosta hillitseviä ja ilmastonmuutokseen sopeuttavia toimia sekä seurata kasvihuonekaasupäästöjä.
- Osapuolten jako kahteen ryhmään: teollisuusmaat ja kehitysmaat, teollisuusmailla velvoite tukea kehitysmaiden toimia.
- Hyväksyttiin Riiossa 1992, astui voimaan 1994.
- 195 osapuolta ratifioinut
- Toimeenpanosta vastaavat osapuolten konferenssi (COP, Conference of Parties) ja sopimuksen sihteeristö Bonnissa.

• Sopimuksen osapuolet

- **Annex I countries (AI) / I liitteen maat:** OECD- maita vuodelta 1992 sekä Itä- ja Keski-Euroopan siirtymätalousmaita, jotka on lueteltu ilmastososopimuksen I liitteessä. Alankomaat, Australia, Belgia, Bulgaria, Espanja, Euroopan unioni, Irlanti, Islanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Japani, Kanada, Kreikka, Kroatia, Latvia, Liechtenstein, Liettua, Luxemburg, Malta, Monaco, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Sveitsi, Tanska, Tšekki, Turkki, Ukraina, Unkari, USA, Uusi-Seelanti, Valko-Venäjä, Venäjä ja Viro.
- **Non-Annex I countries (NAI) / I liitteen ulkopuoliset maat:** Maat, joita ei ole lueteltu I liitteessä. Ryhmään kuuluu yhteensä 152 maata (pääosin kehitysmaita).
- **Annex II countries / II liitteen maat:** I liitteen maat ilman siirtymätalousmaita. Mailla on ilmastososopimuksen mukaan velvollisuus tukea kehitysmaita. Alankomaat, Australia, Belgia, Espanja, Euroopan unioni, Irlanti, Islanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Japani, Kanada, Kreikka, Luxemburg, Norja, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi, Sveitsi, Tanska, USA ja Uusi-Seelanti.

Ilmastososopimuksen rakenne

- 1 art: Määritelmät
- 2 art: Sopimuksen tavoite
- 3 art: Periaatteet
- 4 art: Sitoumukset
- 5-6 art: Tukevat toimet: tutkimus, tiedotus ja valistus
- 7-11 art: Toiminnan organisointi:
 - päätöksentekuelimet ja avustavat elimet, sihteeristö
 - toiminnan rahoitus
- 12 art: Sitoumusten seuranta (mm. kansalliset tiedonannot)
- 13-14 art: Erimielisyyksien ratkaiseminen
- 15 art: Sopimuksen muuttaminen
- 16 art: Liitteet
- 17 art: Täydentävät pöytäkirjat
- 18: Äänestäminen
- 19-21 art: Sopimuksen säilytys, allekirjoitus, ja väliaikaisjärjestelyt
- 22-26 art: Ratifiointi ja voimaantulo

-
-
- ## Sopimuksen tavoite (2 art)

- Vakauttaa ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuudet tasolle, joka estää vaaralliset häiriöt ilmakehässä
- Tällainen taso tulisi saavuttaa sellaisella aikavälillä, että
 - ekosysteemit voivat sopeutua ilmastonmuutokseen
 - ruoan tuotanto ei vaarannu
 - sallii kestäväen taloudellisen kehityksen

• Periaatteet (3 art)

- Toiminta yhteisten, mutta eriytyneiden vastuiden ja vastaavien valmiuksien mukaisesti, kehittyneillä mailla johtovelvollisuus
- Kehitysmaiden erityisolosuhteet huomioon
- Varovaisuusperiaate, mutta myös kustannustehokkaat toimet
- Osapuolien oikeus ja velvollisuus edistää kestäväää kehitystä – ilmastotoimien yhdentäminen kansalliseen kehityspolitiikkaan
- Velvoite edistää avointa kansainvälistä talousjärjestelmää, joka johtaa kestäväään talouskasvuun ja kehitykseen. Toimenpiteet eivät saa muodostaa kaupan piiloesteitä.

-
-
- Kaikkien osapuolten sitoumukset (4.1 art)

- Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta ja raportointi
- Ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevien kansallisten ohjelmien laatiminen ja toteuttaminen
- Teknologiayhteistyö
- Nielujen suojeleminen ja vahvistaminen
- Ilmastonmuutos huomioon kehityspolitiikoissa ja -toimissa
- Tutkimuksen ja tutkimusyhteistyön edistäminen
- Koulutuksen ja yleisen tietoisuuden edistäminen

-
-
- I liitteen maiden sitoumukset (4.2 art)

- Ilmastonmuutosta hillitsevien politiikkojen ja toimenpiteiden toteuttaminen, jotka vastaavat kehittyneiden maiden johtovelvoitetta
 - Mahdollisuus toimia myös yhdessä
- Indikatiivinen velvoite palata vuoden 1990 päästötasolle vuoteen 2000 mennessä

-
-
- II liitteen maiden sitoumukset (4.3-4.5 art)

- Antaa ”uusien ja lisäisiä varoja”, joilla katetaan kehitysmailla niiden raportointivelvoitteen täyttämistä aiheutuvat kulut täysimääräisenä sekä 4.1 artiklan toimista aiheutuvat lisäkulut, myös täysimääräisenä
- Avustaa myös erityisen haavoittuvia maita sopeutumiskustannuksen kattamisessa
- Edistää ja rahoittaa teknologian siirtoa

- Kehitysmaiden velvoitteiden täyttäminen riippuu siitä, miten avunantajamaat ovat täyttäneet rahoitus- ja teknologian siirtositoumuksensa (4.7 art)

-
-
- Erityisiä velvoitteita (4.8.-4.10 art)

- Ilmastonmuutoksen ja ilmastonmuutoksen hillitsemistoimien kielteisistä vaikutuksista aiheutuvat kehitysmaiden erityistarpeet (4.8)
 - pienet saarivaltiot ja rannikkoalueet
 - kuivuudesta, aavikoitumisesta, luonnonkatastrofeista ja metsäkadosta kärsivät maat
 - vuoristoiset maat, haavoittuvat ekosysteemit
 - meriyhteyttä vailla olevat maat
 - fossiilisten polttoaineiden viennistä ja kulutuksesta riippuvat maat
- Vähiten kehittyneiden maiden tukeminen (4.9)

-
-
- ## Toiminnan organisointi (7-11 art)

- **Päättävä elin: Osapuolten konferenssi (COP)**
 - seuraa velvoitteiden täyttymistä ja raportointia
 - edistää osapuolten välistä tiedonvaihtoa ja yhteistyötä
 - arvioi tavoitteen saavuttamista
 - päätökset yksimielisyydellä
- **Sihteeristö: valmisteleo COP:n istunnot, tukee toimeenpanoa**
- **Alaelimet:**
 - SBSTA – antaa COP:lle tieteellistä ja teknologista apua.
 - SBI – avustaa toimeenpanon arvioinnissa.
 - Ad hoc -työryhmät
- **Rahoitusmekanismi - GEF**

• Yhteenveto: sopimuksen keskeisiä piirteitä

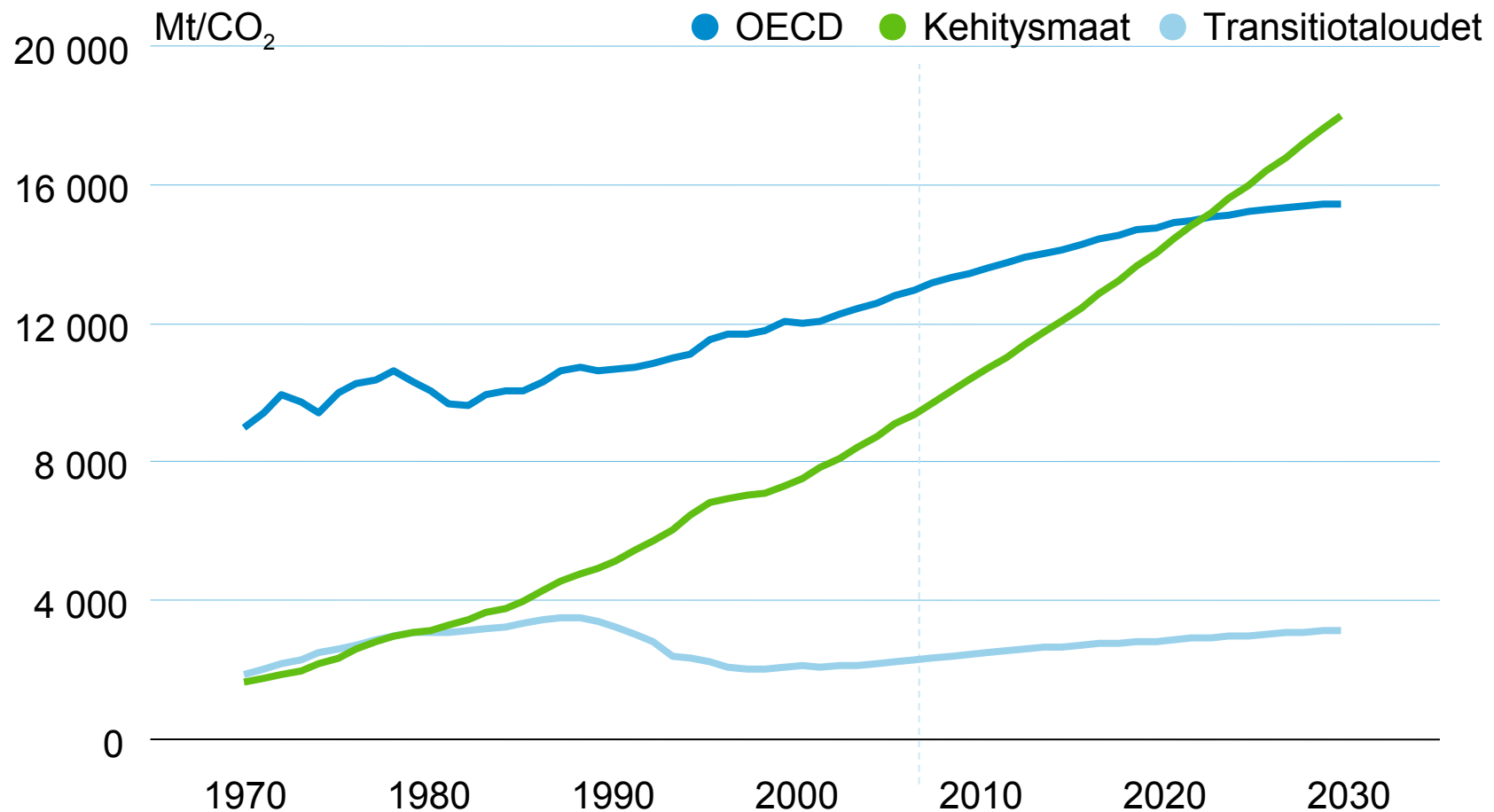
- Kokonaisvaltaisuus: Ilmastonmuutoksen hillitsemisen lisäksi myös sopeutuminen huomioon, samoin nielut
- Osapuolien eriyttäminen
- Kaikilla velvoitteita
- Kehittyneiden maiden erityiset velvoitteet
- Kehitysmaiden toiminta riippuu kehittyneiden maiden tuesta
- Järjestelmä perustuu vaiheittaiseen rakentumiseen – tekemällä oppiminen

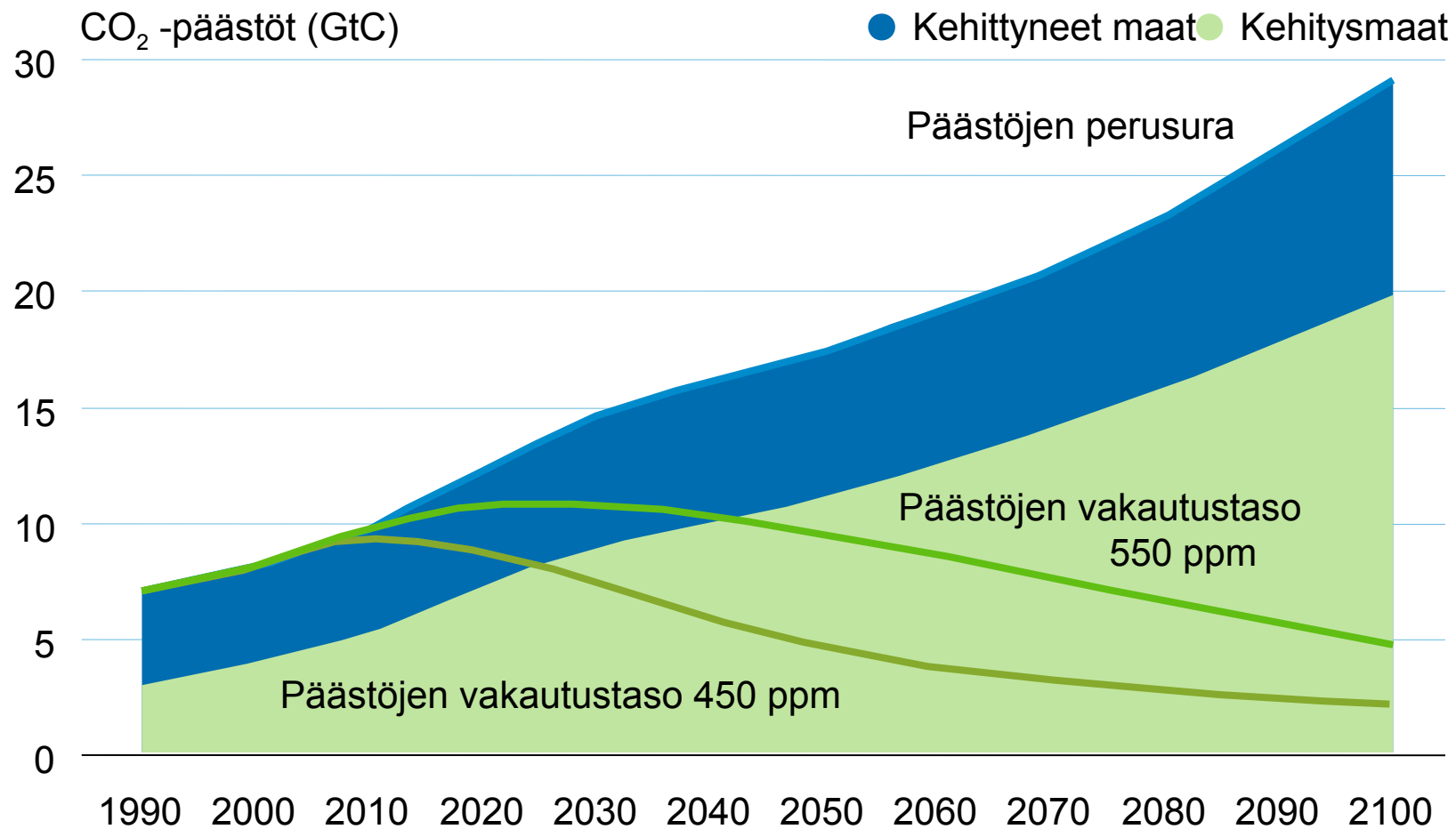
YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Jatkoneuvottelut

- Teollisuusmailla on vetovastuu, mutta
- kehitysmaidenkin toimet ovat välttämättömiä:
Energiasektorin hiilidioksidipäästöt

- Kasvavat päästöt kehittyneissä ja
- kehitysmaissa

Uusi ilmastososopimus – neuvottelut alkavat

- Bali 12/2007 (COP13): Päätettiin neuvotteluiden avaamisesta vuoden 2012 jälkeisiä ilmastotoimia koskevasta sopimuksesta.
- Perustettiin AWG-LCA -työryhmä (Ad Hoc Working Group on Long-term Cooperative Action under the Convention)
 - Työryhmään kuuluvat kaikki ilmastososopimuksen osapuolet
 - Työryhmässä neuvotellaan pitkän aikavälin yhteistyön tavoitteista ja periaatteista, ilmastomuutoksen hillitsemis- ja sopeutumistoimista, ilmastorahoituksesta sekä teknologian siirrosta vähiten kehittyneille maille.

Ilmastososopimuksen avainkysymykset

Yhteinen näkemys pitkän aikavälin tavoitteista:

- 2 asteen tavoite
- Globaali pitkän aikavälin päästövähennystavoite ja tavoite kehittyneille maille (80-95%)
- Päästöjen huippuvuosi

Päästöjen vähentäminen v. 2020 mennessä ja hillintä:

- Kehittyneet maat 25-40%
- Kehitysmaat 15-30% verrattuna perusuraan

Sopeutuminen ja teknologian siirto:

- Rahoitusta kohdistetaan lähinnä haavoittuvimmille
- Kansainväliset ja alueelliset teknologiakeskukset jakamaan tietoa

Rahoitus:

- Lyhyen aikavälin rahoitus (2010-2012): 30 mrd. US\$
- Pitkän aikavälin rahoitus (-2020): 100 mrd. US\$ vuosittain

-
-
- # Kehitysmaiden päästövähennystoimet, ydinkysymyksiä

- Kehitysmaille tärkeintä talouskasvu; eivät suostu sitoviin velvoitteisiin itselleen – kehittyneillä mailla päävastuu
- Historiallisen vastuun käsite hankala
- Toimien vertailukelpoisuus?
- Mitattavuus ja todennettavuus? Kansallinen koskemattomuus
- Kehitysmaaryhmän (G77) sisällä varsin erilaisia intressejä, mutta silti puhuvat yhdellä äänellä

-
-
- # Teollisuusmaiden päästövähennykset – kolme ydinkysymystä

- Kuinka paljon päästöjä pitää vähentää? Miten?
 - Tähän mennessä esitetyt lupaukset eivät riitä ilmastonmuutoksen pysäyttämiseen
 - Onko mukana myös ns. joustomekanismeja? Miten metsänielut lasketaan mukaan?
- Ovatko maiden vähennystavoitteet vertailukelpoisia?
 - Esitetyt sitoumukset perustuvat toisistaan poikkeaviin kriteereihin. Myös perusvuosi, johon verrattuna päästöjä luvataan vähentää, vaihtelee.
- Kenen tulisi vähentää päästöjä?
 - Kasvavat kehitysmaat

-
-
- Eriäviä näkemyksiä neuvotteluissa kehitysmaiden kanssa

- Sopimuksen rooli: mahdollistava – toimeenpaneva
- Instituutiot: olemassa olevat rakenteet – uudet rakenteet
- Kehitysmaiden priorisointi: kuka saa tukea
- Rahoituksen suuruusluokka ja kanavat
- Kehitysmaille tärkeää sopeutuminen, teollisuusmaille hillitseminen

- Kansainvälisten ilmastoneuvottelujen eteneminen

YK:n ilmastosopimus vuodesta 1992

Kioto
pöytäkirja –
ensimmäinen
velvoitekausi
2008–2012

Bali 2007

Kööpenhamina
2009

Cancún 2010

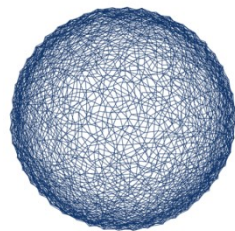
Durban 2011

Doha 2012

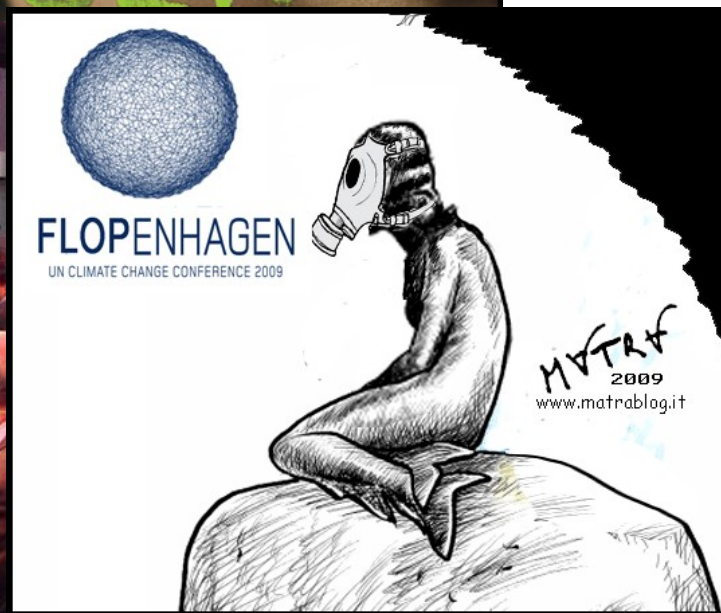
Kioto
pöytäkirja –
toinen
velvoitekausi
2013 –

**Uusi
sopimus-
järjestelmä
2020 -**

-
-
- Kööpenhaminan ilmastokokous 7.-19.12. 2009

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

Cancúnista hyviä tuloksia

- Tärkein tulos oli Kööpenhaminan sitoumuksen keskeisten elementtien hyväksyminen osapuolikokouksen päätöksiin
- Valtioiden päästövähennyslupausten kirjaaminen osaksi virallisia tekstejä
- Päästöjen mittaaminen, raportointi ja verifiointi (MRV)
- Ilmastorahaston perustaminen ja pitkän aikavälin rahoitustavoitteen vahvistaminen
- Merkittävää etenemistä muillakin osa-alueilla: mm. REDD+, sopeutuminen, teknologian siirtäminen

-
-
- # Durbanin paketti

- Sopimus tiekartasta kohti kattavaa maailmanlaajuista sopimusta
- Kioton pöytäkirjan toinen velvoitekausi
- Cancúnissa vuonna 2010 tehtyjen päätösten toimeenpaneminen ja tarkentaminen

-
-
- **DOHA 2012 - tulokset**

- uusi sopimus valmis 2015
- vuosina 2013 – 2014 arvioidaan tilannetta
- (IPCC 5AR tulee 2014)
- Kioton pöytäkirjan 2. sitoumuskausi 2013-2020
- neuvotteluraiteiden yhdistäminen – neuvotteluprosessi elää
- kehitysmaiden rahoitustuki
- haavoittuvien saarivaltioiden tilanne

Uuden sopimuksen neuvottelun vaiheita

Durban 2012 (COP17)

Doha 2012 (COP-18)

**Kööpenhamina 2012
(COP15)**

Cancún 2011 (COP16)

Kööpenhaminan
sitoumus:
•Lämpötilan nousulle
2 asteen raja
•Vapaaehtoiset
ilmoitukset
kansallisista
tavoitteista ja toimista
•Mukana kehitys- ja
teollisuusmaat
•Sitoumuksen
arviointi vuonna 2015

•Kööpenhaminan
sitoumuksen
keskeisten
elementtien
hyväksyminen
osapuolikokouksen
päätöksiin
•Valtioiden
päästövähennys-
lupausten
kirjaaminen osaksi
virallisia tekstejä

•Tiekartta kohti kattavaa
maailmanlaajuista
sopimusta – valmis 2015
• Cancúnin toimeenpano
ja tarkentaminen
➤Rahoitus, seuranta &
raportointi, sopeutuminen,
teknologia, REDD+,
toimintakyvyn
vahvistaminen,
markkinamekanismi,
➤velvoitteiden
riittävyden arviointi

Tiekartta kohti kattavaa maailmanlaajuista sopimusta

- Neuvottelut käynnistetään välittömästi
- Päätyvät viimeistään v. 2015
- Sopimus ja toimet voimaan v. 2020
 - toimia globaalisti kuitenkin jo ennen vuotta 2020 (Cancúnin sopimus!)
- Työohjelmaa kehitetään vuoden 2012 aikana
 - pyritään nostamaan vähennystavoitteiden kunnianhimon tasoa
- Muoto:
 - pöytäkirja (protocol)
 - muu oikeudellinen instrumentti (another legal instrument) tai
 - sovittu lopputulos, jolla on oikeudellista vaikutusta (agreed outcome with legal force)

-
-
- # Ilmastososopimuksen puutteet ja haasteet

- Päästövähennyksiä pitää globaalisti merkittävästi lisätä
- Miten kasvavat kansainvälisen laiva- ja lentoliikenteen päästöt kytetään sopimusjärjestelmään?
- Päästöjen seuranta ja raportointijärjestelmä kaikkien päästölähteiden ja nielujen osalta vaatii vielä paljon kehittämistä
- Uuden sopimuksen oikeudellinen muoto avoin
- Pitkän aikavälin ilmasto-rahoituksen lähteet

-
-
- # Lisätietoa aiheesta

- www.ymparisto.fi/ilmasto
- YK:n ilmastonmuutosta koskeva puitesopimus:
unfccc.int
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC):
www.ipcc.ch

